

“Eco-TIRAS”
International
Association of River
Keepers

Asociația
Internațională
a Păstrătorilor Rîului
”Eco-TIRAS”

Str. Teatră 11A, Chișinău, MD-2012, Moldova
Tel. /Fax: (+373-22) 225615, 550953. E-mail: ecotiras@mail.ru
Codul fiscal: 1012620005971

E-mail: ecotiras@mail.ru; www.eco-tiras.org

12.11.2025

Către Ministerul Mediului
Spre atenție dnei Nicolina Cramarenco
nicolina.cramarenco@mediu.gov.md

**Propunerile A.O. Eco-TIRAS la proiectul de lege
privind accesul publicului la informație, justiție și participarea la
adoptarea deciziilor de mediu**

(<https://particip.gov.md/index.php/ru/document/stages/anunt-cu-referire-la-initierea-consultarilor-publice-la-proiectul-de-lege-privind-accesul-publicului-la-informatie-justitie-si-participarea-la-adoptarea-deciziilor-de-mediul/15307>)

Situație generală.

Legea are, per ansamblu, un caracter declarativ și este dificil de aplicat în practică. Lipsește corelarea/integrarea cu cadrul legislativ național, ceea ce va îngreuna aplicarea pentru utilizatorul obișnuit. Actul normativ trebuie integrat armonios în legislația existentă.

Lipsește sinergia normativă și nu este clară corelarea în aplicarea practică cu următoarele acte: Legea nr. 368/2023 privind activitatea meteorologică și hidrologică; Hotărârea de Guvern nr. 494/2023 privind aprobarea metodologiei de calculare a tarifelor la serviciile prestate, a Nomenclatorului și a tarifelor serviciilor prestate contra plată și a Regulamentului cu privire la modul de formare și utilizare a veniturilor colectate de către Serviciul Hidrometeorologic de Stat și HG nr. 72/2000 privind aprobarea Regulamentului privind antrenarea publicului în elaborarea și adoptarea deciziilor de mediu.

Proiectul de lege nu conține prevederi care să remedieze deficiențele identificate și confirmate de Secretariatul Convenției prin Decizia VII/8n. Cu regret, constatăm că proiectul de lege conține prevederi care pot îngreuna accesul gratuit la informația de mediu. Dispozițiile art. 15 alin. (2) contravin alin. (1) al aceluiași articol, care consacră gratuitatea accesului, prin utilizarea unor sintagme interpretabile precum „colectarea datelor” sau „analiza”. De asemenea, termenul „reproducerea” este vag și poate fi folosit pentru a refuza furnizarea informației solicitate.

Conținutul legii nu respectă regulile tehnicii legislative, întrucât nu stabilește atribuțiile autorităților publice competente. În consecință, nu este clar cine va fi tras concret la răspundere pentru nerespectarea prevederilor proiectului și cine urmează a fi sancționat.

Pe tot parcursul textului, sintagma «prezentului articol» se suprimă ca inutilă, referirea la alineat este implicită, dacă nu se indică un alt articol.

Lipsește reglementarea procedurii de acces la justiție în cazul încălcării altor drepturi de mediu, (art. 9 alin. (3) din *Convenția privind accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziilor și accesul la justiție în probleme de mediu*).

Proiectul nu conține dispoziții tranzitorii. Este necesară precizarea:

- datei intrării în vigoare a legii;
- a sarcinii Guvernului de a aduce celelalte acte în concordanță.

În același timp, ar fi recomandabil să se modifice Legea 368/2023 cu clauze suplimentare pentru a asigura conformitatea acesteia cu Convenția de la Aarhus. Acest lucru pot fi efectuat în cadrul prezentei legii.

Din păcate, proiectul de lege nu stabilește criterii clare pentru plata informațiilor, ceea ce va duce, fără îndoială, la cazuri repetate de nerespectare a Convenției de la Aarhus. Recomandăm autorilor să consulte Ghidul de implementare a Convenției de la Aarhus, care explică aceste aspecte, și, de asemenea, să reitereze principiile deja stabilite în Lege 368/2023.

Proiectul de lege nu ia în considerare intrarea în vigoare a Amendamentului de la Almaty (2005) privind OMG-urile și specificul acestuia în ceea ce privește participarea fermierilor și a comunităților locale la procesul decizional pentru a lua în considerare riscurile socio-economice cât și protejarea biodiversității.

Atragem atenție spre recomandările Comitetului de Conformitate pentru cazul RM: “50. In this regard, the Committee once again draws the attention of the Party concerned to paragraph 89 of its findings on communication ACCC/C/2017/147 (Republic of Moldova) (see also para. 32 above), in which it held that: any charges for supplying environmental information [...] **must not include the cost of the initial production, collection or acquisition of the information itself or any other indirect cost**. Thus, information held by public authorities should be provided for free or at no more than the reasonable material costs of supplying the requested information (*e.g. postage or copying costs*). (https://unece.org/sites/default/files/2021-07/C147_Moldova_Findings_advance_unedited.pdf).

De asemenea, ar trebui precizat clar că informațiile stocate în format electronic și furnizate în aceeași formă sunt furnizate gratuit. De asemenea, ar părea oportună stabilirea unei reguli conform căreia informațiile care necesită resurse nesemnificative pentru furnizare, de exemplu, până la 300 de lei, sunt furnizate gratuit, deoarece eforturile administrative vor costa mai mult decât venitul de la plata.

Alte propuneri pe textul proiectului

Preambulul legii ar trebui să facă referire la Convenția de la Aarhus după denumirea sa oficială.

La art. 2 lit. d), referitoare la accesul la justiție, nu este clar rolul Codului de procedură civilă nr. 225/2003, actul legislativ de bază în materia accesului la justiție;

Art. 3, aliniat 3. c) – sintagma “... astfel cum sunt definite în Strategie de mediu ...” și următoarea propoziție mai departe trebuie să fie exclusă, deoarece lista tipurilor documentelor de așa fel nu este limitată.

Nu este clar, de ce proiecte documentelor financiare sunt excluse din lista documentelor politice de mediu.

Nu este clar, cu ce scop este inclus termenul *dreptul mediului* când nu este utilizat în textul următor al legii. Dacă ați luat din Regulamentul UE 1367/2006 - trebuie să fie integrat în text.

În toate cazurile sintagma “... în măsura în care este posibil” trebuie să fie exclusă, deoarece va fi utilizată pentru neexecutarea legii.

La **art. 4**, nu este clar de ce denumirea articolului se restrânge la principiile participării publicului la luarea deciziilor de mediu și unde sunt prevăzute principiile accesului la justiție, având în vedere sfera de aplicare a legii;

- art. 4 alin. (1) nu se califică drept normă de drept, ci ca dispoziție de definiție privind «Participarea publicului...»;

Art. 5-2-e - nu este clar și este necesar de a clarifica cum Ministerul Mediului și structurile subordonate vor stabili centrele sau punctele de informare, dacă MM nu este în poziție de a stabili Centrul Aarhus pe lângă Ministerului sau structura subordonată Ministerului. Trebuie să fie clarificat în textul legii.

Art. 5-7.

Obligațiunile autorităților diferite trebuie să fi devizate pe principiu specializării: autoritățile de mediu specializate trebuie să fie separate cu obligațiunile actuale din :limitare și numite în lege.

În temeiul art. 288 TFUE, directiva este obligatorie pentru fiecare stat membru destinat în ceea ce privește rezultatul de atins, lăsând autorităților naționale libertatea de a alege forma și mijloacele de implementare. Se propune revizuirea noțiunii de „autoritate publică” și concretizarea autorităților publice aflate în subordinea Ministerului Mediului, cu obligațiunile mai largi, de cât a altor autorități, inclusiv APL;

Art. 7. Va fi util se include un aliniat adăugat cu urm[torul conținut:

“Site-urile web ale autorităților de mediu ar trebui să aibă o secțiune de meta-informații pentru a facilita găsirea informațiilor de care au nevoie.”

Art. 9(2) – Sintagma “...în măsura în care acestea sunt de interes public și se referă la probleme ce afectează sau pot afecta viața, sănătatea sau starea mediului.” trebuie să fie explicată în sens în care nu va permite autorității publice se refuză aprovizionarea cu informație de mediu pe baza lipsei de interes public.

Articolul 15 – Este necesar să se specifice mai concret pentru ce tarife informaționale pot fi stabilite, de exemplu pentru prognoze, precum și o formulă clară conform căreia solicitantului nu i se va percepe nicio taxă pentru informațiile stocate în format electronic și transmise în aceeași formă.

Articolul 16.

Trebuie să fie adăugată

- Ascunderea disponibilității informațiilor solicitate, inclusiv în forma cerută.

Art. 16, în genere,

- în forma actuală, nu poate fi acceptat. Legea nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public prevede deja sancțiuni pecuniare, iar dublarea acestora contravine regulilor tehnicii legislative;

- există o necorelare cu art. 16, proiectul omite să stabilească răspunderea pentru încălcarea dispozițiilor privind participarea publicului.

Articolul 18.

Se recomandă adăugarea la acest articol a părții (4) cu următorul conținut: Ministerul Mediului ține un registru al persoanelor fizice și juridice interesate de problemele de mediu și le informează prin e-mail despre problemele și proiectele de decizii supuse dezbaterii publice.

În **Art. 19** trebuie să fie inclusă obligațiunea feedback-ului din partea autorităților, prin care neacceptarea propunerii este argumentată. Pot fi inclus și în Art. 22(2).

Art. 23(1) – Este straniu, că este vorbă numai despre accesul la informație și nimic despre dreptul la participarea publicului în luarea deciziilor.

La **art. 23** alin. (1) nu sunt precizate temeiurile concrete ale încălcării dreptului de participare a publicului, similar celor prevăzute pentru încălcarea dreptului la informație, care ar permite accesarea procedurilor judiciare;

Plasarea **art. 24** («Organizațiile necomerciale de mediu») este necorelată cu arhitectura proiectului, lipsește continuitatea logică și funcțională a textului.

Având în vedere numeroasele comentarii și importanța legii pentru societatea civilă în activitățile privind protecția mediului, recomandăm organizarea unor audieri publice repetate după ce vor fi aduse modificările relevante proiectului înainte de a prezenta spre aprobare în Guvern.

Cu respect,

Ilia Trombițki

Director executiv

ilyatrom@mail.ru, ilyatrom@gmail.com , 069121726